

Sygn. akt VIII U 306/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Joanna Smycz
Protokolant:	Maria Szczęsna

po rozpoznaniu w dniu 20 maja 2014 r. w Gliwicach

sprawy B. D. (D.)

przeciwko Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowej w N.

- zwrot nienależnie pobranego dodatku pielęgnacyjnego

na skutek odwołania B. D.

od decyzji Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowej w N.

z dnia 4 grudnia 2013 r. **nr** GI- (...)

zmienia zaskarżoną decyzję stwierdzając, iż odwołujący B. D. nie jest zobowiązany do zwrotu kwoty 4261 zł 76 gr (cztery tysiące dwieście sześćdziesiąt jeden złotych 76/100 groszy) za okres 1 czerwca 2010 do 30 kwietnia 2012r.

(-) SSR del. Joanna Smycz

Sygn. akt VIII U 306/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 grudnia 2013r. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowa w N. zobowiązała ubezpieczonego B. D. do zwrotu nienależnie pobranego dodatku pielęgnacyjnego przysługującego za okres od 1 czerwca 2010r. do 30 kwietnia 2012r. w łącznej kwocie 4.261,76 zł, z powodu nabycia od dnia 1 czerwca 2010r. prawa do renty z ZUS.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i orzeczenie, że nie jest zobowiązany do zwrotu nadpłaconego przez KRUS dodatku pielęgnacyjnego. W uzasadnieniu podniósł, że w jego ocenie organy KRUS i ZUS dokonały wzajemnych rozliczeń odnośnie pełnej kwoty świadczeń pobranych przez niego. Wskazał, że sporny dodatek pobierał na podstawie wiążącej w tym zakresie decyzji KRUS, nie można zatem mówić, iż w momencie jego pobierania było ono świadczeniem nienależnie pobranym.

W odpowiedzi na odwołanie Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowa w N. (zwana dalej organem rentowym), wniosła o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony pobierał w spornym okresie rentę z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, wraz z dodatkiem pielęgnacyjnym. Następnie (...) Oddział w W. za sporny okres przyznał odwołującemu rentę z tytułu niezdolności do pracy, która okazała się świadczeniem wyższym niż renta z KRUS łącznie z dodatkiem pielęgnacyjnym. W związku z powyższym organ rentowy od dnia 1 października 2013r. wstrzymał dalszą wypłatę świadczenia i zwrócił się do (...) Oddział w W. o rozliczenie wypłaconych dotychczas odwołującemu świadczeń i przejęcie dla niego wypłaty renty z FUS jako bardziej korzystnej. Organ rentowy wskazał nadto, że ZUS w ramach wzajemnych rozliczeń zwrócił do KRUS jedynie kwoty pobranej renty, nie zwracając równocześnie kwot pobranego dodatku pielęgnacyjnego, argumentując, iż system informatyczny ZUS nie pozwala na przeprowadzenie takiego zwrotu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony B. D. od dnia 8 marca 2010r. pobierał rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, przyznanej decyzją KRUS z dnia 1 czerwca 2010r. Renta ta przysługuje na stałe. Na mocy tej samej decyzji organ rentowy przyznał odwołującemu również dodatek pielęgnacyjny na okres od 8 marca 2010r. do 30 kwietnia 2012r.

Decyzją z dnia 13 sierpnia 2013r. ZUS I Oddział w W. przyznał ubezpieczonemu od 1 czerwca 2010r. prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Po porównaniu wysokości obu powyższych świadczeń, KRUS ustalił, że świadczenie przyznane przez ZUS jest wyższe niż łączna kwota renty i dodatku pielęgnacyjnego wypłacanego przez KRUS. W związku z powyższym decyzją z dnia 12 września 2013r. KRUS z dniem 1 października wstrzymał odwołującemu dalszą wypłatę renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i równocześnie ustalił nadpłatę tego świadczenia za okres od momentu przyznania ubezpieczonemu korzystniejszego świadczenia przez ZUS do momentu wstrzymania wypłaty renty przez KRUS, tj. za okres od 1 czerwca 2010r. do 30 września 2013r. w kwocie 40.940,89zł oraz nadpłatę dodatku pielęgnacyjnego za okres od 1 czerwca 2010r. do 30 kwietnia 2012r. w kwocie 4.261,76zł.

W dniu 8 października 2013r. ZUS I Oddział w W. dokonał stosownego rozliczenia świadczeń i zwrócił do KRUS nadpłaconą rentę za cały okres jej pobierania przez odwołującego w kwocie 40.940,89zł. Równocześnie ZUS nie zwrócił równowartości kwoty pobranego przez odwołującego w spornym okresie dodatku pielęgnacyjnego, bowiem jak wskazał ZUS, jego system informatyczny nie pozwala na przeprowadzenie takiej operacji. W związku z powyższym organ rentowy w dniu 15 października 2013r. ponownie zwrócił się do ZUS I Oddział w W. o zwrot przedmiotowego dodatku pielęgnacyjnego. ZUS ponownie odmówił jego zwrotu argumentując ponownie brakiem możliwości systemowych.

W związku z powyższym Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowa w N. w dniu 4 grudnia 2013r. wydała zaskarżoną decyzję zobowiązując ubezpieczonego B. D. do zwrotu nienależnie pobranego dodatku pielęgnacyjnego przysługującego za okres od 1 czerwca 2010r. do 30 kwietnia 2012r. w łącznej kwocie 4.261,76 zł.

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny i wynika wprost z akt organu rentowego.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 52, ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (j.t.Dz.U.2013.1403) zasady zwrotu nienależnie pobranych świadczeń oraz ustalania odsetek za opóźnienia w wypłacie świadczeń określają przepisy emerytalne oraz przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o świadczeniach pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa.

Nadto zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) – zwanej dalej ustawą o FUS – osoba, która pobrała nienależne świadczenia jest obowiązana do ich zwrotu.

Z kolei w myśl ust. 2 powołanego wyżej przepisu za nienależnie pobrane świadczenia uważa się:

1. świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
2. świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Powyższe wskazuje, iż żądanie zwrotu uzasadnia w pierwszej kolejności stwierdzenie bezpodstawności wypłaconego świadczenia. Niezbędne jest również ustalenie złej wiary osoby pobierającej świadczenie, a zatem istnienia po jej stronie świadomości takiego charakteru świadczenia.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy odwołujący B. D. pobrał w okresie od 1 czerwca 2010r. do 30 kwietnia 2012r. nienależne świadczenie w postaci dodatku pielęgnacyjnego w łącznej kwocie 4.261,76zł, a co za tym idzie czy jest zobowiązany do jej zwrotu.

Po myśli art. 27, ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (j.t.Dz.U.2013.1403) do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia przysługuje dodatek pielęgnacyjny na zasadach i w wysokości określonej w przepisach emerytalnych.

Zaś jak stanowi art. 52 ust. 1, pkt 2 tej ustawy do przyznawania świadczeń z ubezpieczenia i do ich wypłaty stosuje się odpowiednio przepisy regulujące przyznawanie i wypłatę odpowiednich świadczeń przysługujących pracownikom i członkom ich rodzin.

Z kolei zgodnie z art. 75 ust. 1 ustawy o FUS dodatek pielęgnacyjny przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty, jeżeli osoba ta została uznana za całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo ukończyła 75 lat życia, z zastrzeżeniem ust. 4.

Natomiast ust. 4 tego przepisu wskazuje, że osobie uprawnionej do emerytury lub renty przebywającej w zakładzie opiekuńczo-leczniczym lub w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym dodatek pielęgnacyjny nie przysługuje, chyba że przebywa poza tą placówką przez okres dłuższy niż 2 tygodnie w miesiącu.

Z przepisów powyższych wynika jednoznacznie, że ubezpieczonemu prawo do dodatku pielęgnacyjnego przysługuje pod warunkiem uznania go za niezdolnego do samodzielnej egzystencji. Okoliczność ta była niesporna pomiędzy stronami, bowiem w spornym okresie dowodzący został uznany za taką osobę, tym bardziej, że organ rentowy właśnie ze względu na zaliczenie go do kręgu takich osób, decyzją z dnia 1 czerwca 2010r. przyznał mu prawo do tego dodatku. Nadto również niesporna pomiędzy stronami była druga okoliczność wyłączająca prawo do spornego dodatku, gdyż odwołujący w spornym okresie nie przebywał w zakładzie opiekuńczo-leczniczym lub w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym.

Sąd Okręgowy wziął również pod uwagę treść art. 27, ust. 1a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników zgodnie z którym w razie zbiegu prawa do dodatku pielęgnacyjnego, o którym mowa w ust. 1, z prawem do dodatku pielęgnacyjnego przysługującego do emerytury, ustalonej na podstawie art. 24 ust. 1, art. 24a lub art. 184 przepisów emerytalnych, dodatek pielęgnacyjny wypłaca się wraz z emeryturą z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Równocześnie Sąd zauważa, że w treści tego przepisu ustawodawca wprost wskazuje, że wyłącznie w razie zbiegu dodatku pielęgnacyjnego dla rolników z takim dodatkiem przysługującym do emerytury nie zaś do renty z FUS, tak jak to miało miejsce w wypadku ubezpieczonego.

Nadto nawet gdyby uznać, że faktycznie doszło do zbiegu uzasadniającego żądanie zwrotu od ZUS wypłaconego przez KRUS dodatku pielęgnacyjnego to, w ocenie Sądu, nie można obciążać świadczeniobiorcy kwestią wzajemnych rozliczeń pomiędzy instytucjami upoważnionymi do wypłaty tego świadczenia.

Reasumując, w ocenie Sądu zaskarżona decyzja organu rentowego jest nieprawidłowa, albowiem ubezpieczony w spornym okresie spełnił warunki konieczne pobierania dodatku pielęgnacyjnego, jakim były: uznanie za niezdolnego do samodzielnej egzystencji i równocześnie nie przebywanie w zakładzie opiekuńczo-leczniczym lub w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym.

Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji i stwierdził, że w okresie od 1 czerwca 2010r. do 30 kwietnia 2012r. ubezpieczony B. D. nie pobrał nienależnie świadczenia i nie jest zobowiązany do jego zwrotu.

SSR (del.) Joanna Smycz